

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerska dežela za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vseslovenski shod.

V natlačeno polni „Sokolovi“ dvorani „Nar. doma“ so se zbrali danes z vseh strani slovenske domovine prihiteli zaupniki slovenskega naroda, zaupniki iz vseh stanov, njim na čelu pa vsi slovenski državni in deželni poslanci. Kot zastopniki drugih slovanskih bratov so prišli iz Zagreba poslanci baron Rukavina, David Starčević, dr. Potočnjak in drugi, dalmatinske Hrvate je zastopal vitez Vuković, imenom mladočeškega kluba pa je prišel posl. dr. Stranaky, a došla sta tudi člana slovanske zveze, maloruski posl. Barvinski in češko moravski posl. dr. Stojan, dalje starosta dr. Vitezović, naš Nabergoj, Luka Svetec in še mnogo drugih veleuglednih slovanskih rodoljubov. Zborovanje je otvoril dr. Šušteršič, kateri je zborovalce iskreno pozdravil, otvoril zborovanje in povdarjal, da je namen shodu pokazati, da stojimo vsi kakor jeden mož za naše obmeje brate v njih tužni borbi. Zato bodi izvoljen predsednikom voditelj goriških Slovencev, dr. Anton Gregorčič.

Gosp. dr. Gregorčič se je zahvalil za izvolitev in nasvetoval, naj se izvolijo častni predsedniki gg. glavar Detela, župan Hribar, dr. Barvinski, baron Rukavina in dr. Stranaky, podpredsedniki pa dr. Jurtela, posl. Einspieler in Nabergoj, zapisnikarji dr. Gregorin, dr. Medved, dr. Rosina in dr. Žitnik. Predlog je bil s navdušenjem sprejet. Dalje je pozdravil predsednik glavarja Detela, župana Hribarja in vse druge goste.

Dež. glavar Detela je v imenu Slovencev Kranjske dežele pozdravil zborovalce ter povdarjal, da je shod dokaz jedinstvi vseh južnih Slovanov, dokaz, da ne poznamo nobenega naroda gospodujočim nad nami.

Župan Hribar je pozdravil nato zborovalce s naslednjimi besedami:

Častita in slavna gospoda!

Vas vse, ki ste se zbrali iz pokrajin

— — — kjer Drava deroča,

Kjer Sava valove bistre vali,

Kjer Kolpa sumi in kjer Jadrna Soča

K Jadranskemu morju peneta hiti,

pozdravljam najpristronejše v imenu bele Ljubljane. Veselja mi utriplje srce, ko Vas vidim toliko, zlasti pa še zato, ker vidim, da je jedna misel združila v lepi slogi vse stanovne slovenskega naroda. V znamenji te vzvišene misli izginilo je vsako mejebojno nasprotstvo, izginilo vsako strankarstvo.

In kakošna je, gospoda moja! ta vzvišena misel, ki dela čuda? Skrb je to za blagor naroda, skrb za njega pravice, njega razvoj, njega bodočnost. Ta skrb polastila se je nas vseh. Čisto naravno je to, ako pomislimo, kaj se okrog nas godi. Saj vibra na vsej črti boj; a ne morebiti boj za svetinje narodov, za blaginjo človeštva; temveč divji boj v znamenji najtemnejšega reakcionarstva za premoč in za nadvlado.

Gospoda moja! Mali del pravic, katere so se v teku časa s kruto silo bile ugrabile zgodovinsko slavnemu, nekdanj mogočnemu in sedaj zopet z elementarno silo na zgodovinsko poprišče stopajočemu češkemu narodu, vrnila mu je vlada zopet, in že se je sagal huronski vrišč in hrušč mej nemškimi našimi sodržavljani. Ni se pa to neopravičeno razburjenje polotilo le širjih mas, katerim do resnega razmišljanja ne preostaja časa in volje; ne, gospoda moja! mislečih mož, ki so veljali za trezne politike, da, celo priznanih učenjakov polotil se je ta parokizem. Z odkritosrčnostjo, ki vzbuja začudenje, s

predržnostjo, ki poraža, propoveduje se — dasiravno je preteklo že 36 let, odkar imamo ustavo, v kateri je najslavesseje izrečena ravnopravnost vseh v državi živečih narodov — načelo o gospodujočih in službujočih narodih.

Seveda preglašajo ti ljudje Slovence za službujoče narode. Zato pa nahajajo Nemci v strastnem svojem boji proti nam najboljših zaveznikov v Lahnih. To, gospoda moja! kar smo doživeli mi v Celji, to — dasi v manjših razmerah — doživljajo bratje naši v Trstu, v Gorici in po Istri skoro vsak dan.

Čitam Vam na obrazih, gospoda moja! da ste v očigled naštetim dejstvom prišli semkaj, da odločno protestujete proti nanku o gospodujočih in službujočih narodih, da maglasite jednakovrednost slovenskega in hrvatskega naroda, z vsemi drugimi narodi države, da spomnite vlado, kaj je tema narodoma dolžna. Gospoda moja! mi se ne poučamo s svinčenimi podplati, ki bi se dali odložiti; mi se ne dičimo s plavicami ali marjeticami; mi ne hodimo preko državnih granic demonstrirati proti državi — pač pa se poučamo s svojo ljubeznijo do rodne zemlje; dičimo se s svojo zvestobo in udanostjo do cesarja; na mestu smo, kadar gre izpolnovati dolžnosti do države: zato imamo pa tudi pravico zahtevati, da nas država pozna.

Gospoda slavna! Doslej nas vlada ni poznati hotela. V tradicionalni mržnji do Slovanstva odgajeno politično uradništvo storilo je in stori še danes vse, da to nedvoumno dokáže. Izgledov zato navel bi Vam lahko iz vseh pokrajin, koder stannje slovenski rod. Pa čemu posegati v daljavo, ko jih najdemo v neposredni bližini! Kaj ni, gospoda moja! simptomatično, da v Ljubljani izhajajoči uradni list, ki neko nemško slavnost oznanja že tedne in mesece prej, o današnjem shodu, na katerem je zastopano prvotno prebivalstvo peterih kronovin, doslej še niti besedice črhnil ni? — Ni se nam torej čuditi, da je vlada v boji proti obstrukcionistom slabotna. A če je ona slabotna, bodimo močni mi. Združimo se v trdno — jedino — falango narodnih bojevnikov in prisezimo si, da te falange ne damo prodreti, pa naj prihaja sovražnik od koderkoli; da te falange ne pretrgamo, pa naj se nam bliža skušnjavec pod katero drugo zastavo koli. Le tako bomo si priborili končno zmago.

Ako kaj, mora nas pri našem boji veseliti zaveš, da imamo na svoji strani zveste zaveznike. Vsi Slovani te državne polovice udeležujejo se ga z nami vred. Nekaj dobrega je torej obstrukcija vendar le rodila: povzročila je, da smo se našli bratje jedne matere, da smo spoznali, koliko nas je in kako velika je naša moč. Zgodovina bode pa divjo parlamentarno obstrukcijo smatrala celo za blagoslov, ako po njej združeni bratje sklenejo trdno nezadržljivo zvezo, katere bode preporodila Avstrijo v smislu pravičnosti in svobode.

Opravičeno nado, da se taka zveza doseže in utrdi, vzbuja mi ob današnjem zborovanju navzočnost zastopnikov češkega, hrvatskega in ruskega naroda. Bela Ljubljana, ki si je nadela danes praznjo obleko, veseli se prav odkritosrčno njihovega prihoda. Jaz pa, pozdravljajoč tudi nje, k sklepu le še izrekam željo, da bi današnje zborovanje rodilo najboljšega sadu, zlasti da bi okrepilo slovansko pobratimstvo in s tem povzdignilo samozavest in ponos slovenskega naroda. Gospoda moja! Slovani, ako le hočemo, smo nepremagljivi!

Posl. Barvinski je najprej v slovenskem jeziku pozdravil zborovalce in jim čestital na soli-

dnosti, katero dokazuje današnji shod. Nadaljeval je potem v maloruskem jeziku, povdarjaje, da ga je pripeljala bratska ljubezen in ideja slovanske vzajemnosti na vseslovenski shod. Omenil je postanek slovanske zveze in naglašal, da so se šele po 30 letih zastopniki raznih slovanskih narodov združili v svoji parlamentarni organizaciji in s tem pridobili oni upliv, kateri jim po pravici gre, ter završil z željo: Dal Bog, da bi Slovenci in Hrvatje prišli čim prej do svojih pravic! Živelo slovensko in hrvatsko ljudstvo! Živeli njega zastopniki!

Poslanec dr. Stranaky je pozdravil shod tako-le:

Veseljavni zbor! Parlamentarna komisija čeških poslancev me je poslala sem, da najsrčneje pozdravim v njihovem in v imenu vsega češkega naroda vseslovenski shod.

Izrazujoč shodu te bratske pozdrave želim nejrčneje, da bi ta shod imel popoln uspeh in donesel slovenskemu narodu, ki je v slastih in strastih vedno stal verno in trdno ob strani našega naroda, oni prospeh in blagoslov kateri pričakuje od današnjega shoda svojih zaupnih mož. V. č. gg.! smatrajte moje potovanje v Vašo prestolico in mojo navzočnost v vaši sredi za dokaz živlega zanimanja, s katerim slede moji tovariši in ves češki narod vašim naporom in bojem in vašemu napredku. Sprejmite v tem slovesnem trenutku iz mojih ust zagotovljenje prisrčne in nerazrušljive solidarnosti, skupnosti in prave slovanske vzajemnosti, s katero hoče in bode ves češki narod vedno in vedno skupno z bojevniki slovenskega naroda gojil solidarnost in skupnost, ki je zmagovito pretrajala koalicijo in je neodvisna od slučajne konstelacije v parlamentu ter ima le jedno podlago jeden motiv: Slovansko ljubezen. Bratje Slovenci! Današnji vaš narodni shod bodi dan ustanovitve lige slovanske proti nemški „Gemeintürgschaft“, proklamovani v Celovcu. Da, združimo se tudi mi Slovani, a ne proti Nemcem in njih pravom, nego le da priborimo ravnopravnost, ne k ofenzivi, nego le v obrambo. Nemška „Gemeintürgschaft“ nas hoče tlačiti in nadaljevati staro brezpravnost, naša alijanca bodi le v revindikacijo naših pravic, a ne v tlačenje družih. Mi smo se že združili. Roko v roki stoji Čeh, Poljak, Slovenec, Rus in Hrvat in z njimi Rumun in Nemeč, ki sta pravična. Vsi Slovani so danes v jednem taboru, in minula je doba, ko je Slovan stal proti Slovanu v dunajskem parlamentu. Tam se bomo skupno borili za naše in vaše pravice, svobodo, eksistenco in bodočnost. Naši skupni neprijatelji pravijo o Slovencih, da delajo isto, kakor Čehi; res je, naša pota, naši cili so jednaki. Kakor mi, tudi Vi niste ravnopravni v svoji lastni domovini. Kakor mi Prago, tako imate Vi Ljubljano svojim narodnim in kulturnim središčem. Kakor mi na Moravskem in Šleskem, se borite Vi za emancipacijo slovenskega naroda na Štajerskem, Koroškem in v Primorji. Kakor mi, ste vi jeden narod pod jedno zastavo z jednim geslom in programom, neglede na deželne meje, (govornik nadaljuje slovenski:) ampak, kakor je dobro napisal Vaš „Slovenski Gospodar“: Vi vsi ste jedna velika družina, tistega rodu, tiste krvi, mej seboj bratje in sestre imajoči jeden dom, bivajoči pod jedno streho, pod katero ste gospodarji Vi in nikdo drug.

Kakor pri nas, tako so tudi mej Vami mej buditelji bili duhovni, katerim bodi hvala. Videč Vas tako združene in složne, tako odločne le „recta tueri“, zahtevati le svoje, tuje pa pustiti, se raduje

ves češki narod in Vam pošilja po meni z globokine duše željo, da skoraj napočl doba, katero je v duhu videl in prorokoval vaš prvi pesnik Prešern: „Vremena bodo se Slovence razjasnila“. Slovenskemu narodu in njega lepši bodočnosti: Na zdar! Živio!

V imeni Hrvatov je pozdravil zbor baron Rukavina, kateri je naglašal, da moramo biti s Hrvati složni v borbi, a kadar pride zmaga, da moramo ostati tudi taki. Dolgo, pravi, mu je bilo čakati dne, ko so zbrani zastopniki tolkerih slovanskih narodov. Hrvatje, v katerih imeni govori, pripadajo tisti stranki, ki dela na svobodno združenje Slovencev in Hrvatov. On omenjal je, da dokler bodemo Slovenci imeli moče, kakršni so drž. poslanci, župan Hribar in dr. Tavčar, se nam ni bati za bodočnost.

Posl. dr. Stojan je govoril v slovenskem jeziku ter rekel, da prinaša pozdrav z Velegrada, kjer počivata Ciril in Metod in zaključil z željo, naj bi shod imel kar najlepši uspeh.

Posl. vitez Vuković je pozdravil shod v imenu dalmatinskih Hrvatov in zagotovil zborovalce solidarnosti dalmatinskih Hrvatov.

Po teh pozdravih je bil z navdušenjem vsprejet predlog, naj se odpošlje cesarju naslednji brzojav:

„Njega c. in kr. apostolskemu Veličanstvu! „Na vseslovenskem in isterskohrvatskem shodu v Ljubljani zbrani zaupniki slovenskega in hrvatskega naroda polagajo pred stopnice Najvišjega prestola izraze svoje neomahljive udanosti in zvestobe do posvečene osebe Vašega Veličanstva in prejasne vladajoče rodbine“.

Na to se je začelo poročanje o dnevnem redu. Govorili so vsi naznanjeni govorniki in je shod soglasno odobril naslednje resolucije.

1. Vseslovenski in istersko-hrvatski shod sprejme združenje vseh slovenskih in hrvatskih državnih poslancev z veseljem na znanje in odobrava v vseh točkah program „Slovanske krščansko narodne zveze“.

Slovenskim in istrsko-hrvatskim državnim poslancem se izreka popolno zaupanje in se isti pozivljajo, da naj v parlamentarni večini vstrajajo, dokler bode, odločno in neodvisno od trenutnih tendenc, dejansko izvrševala svoj program. — Poročevalec dr. Sušteršič.

2. Vseslovenski in istersko-hrvatski shod zahteva, da se v členu 19. temeljnega zakona o splošnih pravicah državljanov z dne 21. decembra 1867, št. 142 drž. zak. zajamčena narodna in jezikovna jednakopravnost v šoli, uradu in javnem življenju izvrši tudi glede slovenskega in oziroma hrvatskega jezika na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem.

Torej se zahteva, da so pri vseh državnih uradih v teh deželah uradniki, ki imajo občevati s slovenskim odnosno hrvatskim narodom, večji v govoru in pismu slovenskega oziroma hrvatskega jezika, in da se jezika naveščima, že nastavljenim uradnikom določi rok, v katerem se morajo izkazati s tem znanjem. — Poročevalec dr. Ferjančič.

3. Zbrani na vseslovenskem in istrsko-hrvatskem shodu pozivajo svoje poslance v državnem zboru, da skupaj s svojimi zavezniki, zahtevajo z vso odločnostjo od c. kr. vlade, kot pogoj za podpiranje iste:

a) da se že dolgo trajajoči sistem v pokrajinah Trsta z okolico v Istri, kakor i v celem Primorju, izloči naravnost na zator slovenskega in hrvatskega naroda, korenito spremeni; da se zadovolji v osnovnih državnih zakonih utemeljenim zahtevam Slovencev i Hrvatov, v cerkvenih, šolskih, upravnih, sodnih in gospodarskih stvarih; ter v obče da preneha njih nezasno stanje, in da se z njimi postopa po zakonih, kot ravnopravnimi državljanji in ljudmi;

b) posebej glede Trsta z okolico:

1. da se uredi v mestu Trstu in okolici ljudske šole tako, da se slovenski otroci podučujejo v svojem materinem slovenskem jeziku ter da se v srednjih šolah uvede poučevanje v slovenskem jeziku.

2. da se za trižaško okolico — vseh šest okrajev — ustanovi posebno c. kr. okrajno glavarstvo za prenehanje delokrog povsem neodvisno od trižaškega magistrata, a odvisno naravnost od c. kr. namestništva v Trstu;

3. da se oziroma na volitve v državni zbor, izloči okolica od mesta, ter da okolica sama svojega poslanca voli.

c) Posebej glede na pokrajino Istro:

1. Da se pod uplivom organov c. kr. vlade, in tudi z novci hrvatskih vernikov ne odgajajo duhovniki, skoro izključno sinovi italijanskih roditeljev, v italijanskem jeziku in duhu, ter se nastavljajo mej hrvatske vernike duhovniki italijanske narodnosti in čuvstva, navešči hrvatskemu jeziku — kakor se to dogaja posebno v jedni diecezi —, ampak da se za hrvatske vernike vzgajajo duhovniki večji hrvatskemu jeziku in zavzeti za blaginjo hrvatskega ljudstva;

2. da se za 17.000 hrvatske, odnosno slovenske dece, neimajoče šole, ustanove hrvatske odnosno slovenske ljudske šole, in da se tudi obstoječe ljudske šole preuredi tako, da bode vsa deca poučevana v svojem materinem jeziku; ter da se zakon o šolskih taksah, kot nasproten razvoju ljudskega šolstva, odpravi;

3. da se za 140.000 Hrvatov, in 44.000 njim povsem sorodnih Slovencev, ustanovi v Pazinu gimnazija s hrvatskim učnim jezikom;

4. da upravne oblasti ne rabijo s Hrvati in Slovenci hrvatski odnosno slovenski jezik, da nezavlačijo in z najjednostavnejimi rečmi, in ne delajo zaprek, ampak hitro, postavno in nepristransko rešavajo vse zadeve, in podpirajo hrvatsko in slovensko ljudstvo, zanemarjeno ne samo v prošlih, nego i v novih, novejših in najnovejših časih;

5. da c. kr. sodnijske oblasti ne rabijo s Hrvati in Slovenci hrvatski odnosno slovenski jezik, in sploh po zakonih in predpisih postopajo, ter da se že jedenkrat c. kr. okrožno sodišče, obstoječe za veliki del Istre, vmasi v takovo mesto, kjer bodo zamogli človečji goroviti hrvatski tožitelji, obtoženci kakor tudi njih svedoki in branitelji, in kje bode omogočena hrvatska porota;

6. da se pri volitvah v občinska zastopstva, v deželni in državni zbor, pazi na to, da se vršijo zakoni, da vlada red, in da bode volilcem zajamčena osebna sigurnost, ter da se stave v isterskem zboru in odboru, vstvarjajo in vzdrževano nezakonitimi in nasilnimi sredstvi, spremeni v zakonito, in da se zbor ne le premesti v drugo, najprimitivnejim zahtevam odgovarjajoče mesto, nego podvzame potrebne mere, da bode vsaj v tem drugem mestu hrvatskim in slovenskim poslancem zajamčena sloboda in osebna sigurnost;

7. da se podvzame vse mogoče mere, s kojimi bi se povzdignilo toli zanemarjeno gospodarsko stanje hrvatskega in slovenskega ljudstva sploh, in še posebej, da se mu pomore v badi, koja ga čaka vsled jako slabe letošnje letine. — Poročevalec Spinčič.

4. Vseslovenski in istrsko-hrvatski shod v Ljubljani, priznava:

da se Slovincem na Goriškem, osobito v mestu in okraju goriškem, kratijo v državnih temeljnih zakonih zajamčene državljanske pravice; da se v nasprotju s naravnim pravom ter z državnimi in deželnimi zakoni Slovenci na Goriškem siloma ovirajo v svojem kulturnem razvoju; da vlada prezira dosledno in čedalje očitneje slovensko narodnost na Goriškem, ki šteje v mestu nad jedno tretjino, na deželi pa dve tretjini prebivalstva; da je vladino postopanje nasproti goriškim Slovincem rodilo v njih prepričanje, da jih vlada smatra za pleme manjše vrednosti in veljave;

protestuje najodločneje proti tem odnošajem na Goriškem, ki so zakrivil, da je v tamošnjem slovenskem ljudstvu izginila vera v temeljno načelo naše države;

zahteva: naj visoka c. kr. vlada uvede na Goriškem zakonite razmere v vsakem oziru; naj omogoči goriškim Slovincem uživanje državljanskih pravic in tak kulturni razvoj, kakoršni zahteva naravno pravo ter ga jamčijo obstoječi zakoni; naj tirja od sebi podrejenih uradov in uradnih oseb strogo in dosledno, da postopajo popolno nepristransko, uludno in zakonito tudi nasproti slovenskemu prebivalstvu na Goriškem v smislu svoje uradniške prisege; ter

pričakuje: da bo visoka c. kr. vlada zahtevala jednako postopanje, kakor od svojih uradnikov, nasproti slovenskemu prebivalstvu na Goriškem tudi od mestnega urada v Gorici in njegovih organov ter od kupčijske in obrtnijske zbornice goriške, in to tem bolj, ker gospodajoča, Slovincem sovražna stranka v Gorici in sploh na Goriškem se vzdržuje jedino le z vladino pomočjo. — Poročevalec dr. Franko.

5. Deželna vlada: Osredna vlada se pozivlje, da spremeni upravni sistem pri c. kr. deželni

vladi na Koroškem in skrbi za to, da bode deželni predsednik brez ozira na katero politično stranko pravičen obema naredoma, ki prebivata na Koroškem in z jednako ljubeznijo skrbel za duševno in gmatno blagostanje nemškega in slovenskega ljudstva v deželi.

Slovenščina in c. kr. uradi na Koroškem. Vlada naj se ozira na dejanske potrebe koroških Slovencev in naj nastavlja pri vseh državnih uradih v slovenskem in mešovitem ozemlju take uradnike, ki so poleg druge službene sposobnosti popolaoma večji slovenskega jezika; podložnim uradnikom naj pokaže, da je resne volje, jezikovno ravnopravnost strogo izvajati.

Slovenščina pri prometnih uradih na Koroškem. Slovenski jezik ne uživa pri prometnih državnih uradih slovenske koroške pokrajine pravic, katere so mu po ustavi zagotovljene; nujno potrebno je, da pride najvišja prometna uprava tem nedostatkom v okom ter jih kratkomalo odpravi.

Šolske zadeve. Dosedanje jezikovna uredba ljudskih šol po slovenskih pokrajinah koroške dežele je krivična, kvarljiva in nepostavna. Podak slovenskih otrok na podlagi tujega jezika zavira pravo in dobro vzgojo slovenske mladine, zabranjuje duševno izomiko in gmatni napredek ob jednem narodni obstanek koroških Slovencev.

Vseslovenski in istrsko-hrvatski shod zahteva, da najvišja šolska uprava postavi tudi ljudske šole na slovenskem Koroškem na jedino pravo pedagoško didaktično podlago materinega jezika, kakor to zahtevajo državno osnovni in šolski zakoni, na vseh šolah, koroškim Slovincem namenjenih, naj bode učni jezik slovenski. Zato shod tudi zahteva, da se umaknejo temu načelu nasprotni učni načrti za ljudske šole, ki jih je proglasil c. kr. koroški deželni šolski svet z odlokom od dne 26. septembra 1890, št. 1623, in od dne 9. novembra 1891, št. 3178 — ter smatra vsako drugačno uredbo malih šol kot nepostavno.

Nadalje zahteva shod, naj visoka deželna šolska oblast iz pedagoško didaktičnih ozirov skrbi tudi za slovenske manjšine na Koroškem tako, da se povsod, kjer se nabaja postavno število slovenskih otrok osnujejo javne ljudske šole s slovenskim učnim jezikom. Če pa število slovenskih otrok ne dosega postavnega števila za ustanovitev slovenske šole, in jih je najmanj deset, naj se otroci v skupni šoli ločijo po materinem jeziku v skupine ali oddelke. Samo ob sebi se razumeva, da ima dotični učitelj več biti obeh učnih jezikov.

Po tem načelu in vodilu naj se uredi tudi poduk v tistih nadaljevalnih in strokovnih šolah, katere obiskujejo slovenski mladeniči.

Ob jednem pa zahteva shod, da naj se prenesovi celovsko učiteljske tako, da se bodo na tem zavodu vzgojevali učitelji, ki bodo zmožni poučevati slovensko mladino. Učitelj, ki ni dokazal pri maturi in pri izpitu učiteljske zmožnosti, da je več slovenskega jezika v govoru in pismu, ne sme se namestiti na šoli, katero obiskujejo slovenski otroci.

Ako bi se na pripravnicu v Celovcu ne oglasilo zadostno število slovenskih pripravnikov, naj se razpišejo letne podpore tistim pripravnikom na učiteljskih v Ljubljani, v Mariboru, v Kopru, ki se zavežejo, da hočejo vsaj 6 let delovati na Koroškem. Tako bi dobili v teku nekaterih let zadostno število takih učiteljev, ki so zmožni slovenščine v govoru in v pismu.

Volilni red za deželni in državni zbor. Volilne razmere na Koroškem za deželni in državni zbor so Slovincem neugodni in krivične. Visoka c. kr. vlada naj skrbi, da se dosednji volilni red v obeh ozirih preuredi, in sicer za državni zbor po predlogu, ki so ga nasvetovali slovenski poslanci dne 24. majnika t. l. v 17. seji v ravno preteklem zasedanju državnega zbora. — Poročevalec Grafenauer.

6. Da se ugoti opravičenim težnjam vseh Slovencev na Spodnjem Štajerskem po jednakoopravnosti, treba, da se one slovenske župnije, katere spadajo sedaj še pod sekovsko škofijo, združijo z lavantinsko vladikovino v Mariboru, ter da se sodiščni okraji Radgona, Cmonek in Arvež preuredijo novem okrožnemu sodišču v Mariboru.

Brezpogojna potreba je, da se ljudska šola, namenjena za podak slovenskim otrokom, uredi skozi in skozi na podlagi materinega jezika kot

izključivega podučnega jezika, ter da neha biti ista v rokah nemškonoacionalnih in liberalnih šolskih nadzornikov golo sredstvo za pomazevanje slovenskega naroda.

Treba je, da se deželni šolski svet štajerski razdeli v dva oddelka, nemškega in slovenskega, kateri opravlja vsaki samostojno vse posle zadevajoče njemu podredjene šole.

Učiteljske v Mariboru, namenjeno izgoji učiteljev za slovenske spodnještajerske šole, mora se urediti tako, da bode poduk v večini podučnih strog v slovenskem jeziku.

Vprašanje o poduku v slovenskem jeziku na celjski gimnaziji v Celji naj se reši tako, da se na gimnaziji napravijo slovenske paralelke za slovenske dijake ter da se za tako popolajeno gimnazijo zgradi novo državno, srednje šole dostojno poslopje.

Za štajerske Slovence treba osnovati v Celji državno nižjo kmetijsko šolo za praktičen poduk v umnem kmetijstvu in za vinorejo in sadje-rojo, potem državno podkovsko šolo, obe seveda s slovenskim podučnim jezikom.

Na srednjih šolah naj se nastavlja slovenskega jezika zmožni in slovenski mladini naklonjeni možje, ne pa odločni nasprotniki nemškonoacionalnega in liberalnega mišljenja, kakor se to godi za Celje.

Nadzorstvo glede vseh spodnještajerskih in srednjih šol mora se odvzeti možem, ki so znani protivniki slovenskega naroda, ter izročiti možem, katerih preteklost daje jamstvo, da jim bo napredek slovenske šole zares na srci.

Pri imenovanju uradnikov za Spodnje Štajersko mora nehati sedanja krivična praksa, po kateri se izključujejo navadno uradniki slovenske narodnosti, in sicer celo domačini od službenih mest na Spodnjem Štajerskem.

Uradniška mesta na Spodnjem Štajerskem morajo biti pristopna tudi, in to v prvi vrsti, uradnikom slovenske narodnosti, in ta mesta ravno tako predsednikov okrožnih sodišč, okrajnih glav varjev in drugih predstojnikov uradov, kakor nižjih, tem predredjenih uradnikov, pri sodskih, pri politični in finančni upravi, pri šolah, pošti in železnicah.

Pri imenovanju uradnikov za Spodnje Štajersko gledati je strogo na to, da vsak imenovanec ima že pri imenovanju popolno znanje slovensčine ter da je zmogel uradovati v slovenskem jeziku ustno in pisмено.

Krivični volilni red treba spremeniti tako, da bodo Slovenci na Spodnjem Štajerskem dobili svojemu številu primeren broj zastopnikov v državnem zboru, in da se uvrstijo v mestno skupino vsi sedaj izpuščeni trgi. — Poročevalec dr. Dečko.

7. Vseslovenski in istersko hrvatski shod pripoznava za rešitev naše narodnosti kot najsigurnejše sredstvo narodno avtonomije; zato zahteva, da vlada predloži v državnem zboru zakon, ki podeli vsem narodom narodno avtonomijo in omogoči ustanovitev posebnih narodnih kulturnih zastopov za vsako narodnost, ki imajo v vseh svojih narodnostih in jezikovnih potrebah samostalno razsojevati in sklepati. — Poročevalec Povše.

8. a) Vseslovenski in istersko hrvatski shod priznava kot nujno potrebo, da se delujoči stanovi našega naroda organizirajo v posamezne strokovne zdruge, v katerih bodo sami o svojih potrebah in namenih odločevali.

Zato pozdravlja shod predlog kmetijskega ministertva, po katerem se imajo osnovati kmetijske zdruge. Priporoča in nalaga svojim poslancem, da skrbé za to, da se v vseh pokrajinah, koder bivajo slovenski in hrvatski kmetovalci, osnujejo za nje, po vzgledu zdruge na Češkem in Tirolskem, posebne, neodvisne in samostalne kmetijske zdruge.

b) Zahteva se, da se po vseh pokrajinah osnujejo kmetijske in obrtne šole s slovenskim, oziroma hrvatskim poučnim jezikom; prav tako naj vlada ustanovi za naš narod trgovinsko učilišče.

c) Vseslovenski in istersko hrvatski shod zahteva od vlade izdatne podpore v svrhu pospešitve in izboljšanja poljedelstva, osobito vinogradarstva živinoreje.

d) Da se delujočim našim stanovom, kmetijskim in obrtnim, pomore, snujejo naj se povsod posojilnice, deželni zastopi pa naj to podpirajo s podporami in posojili; prav tako naj skrbé za konvertovanje visokobrestnih dolgov v nižjebrestne.

e) Vlada naj že skoro izroči drž. zboru že obljubljeni zakon o pristojbinah, po katerem se

imajo pristojbine urediti, oziroma znižati osobito za manjša posestva pri podedovanju ali prevzetju od starišev.

f) Državno in deželno zakonodajstvo ozira naj se na potrebe delujočih stanov, zlasti kmeta, obrtnika in delavca, naj izdaje zakone, potrebne v obrambo in varstvo poštene produkcije.

g) Da se izboljša naše socijalno stanje, da se obrani in osiguri imetje naših stanov, pospešijo naj deželni zastopi raznovrstno zavarovanje in država naj se loti zavarovanja delavcev za čas onemoglosti in starosti.

h) Od vlade zahteva se, da izdatno podpira osobito malo obrt, da ta zmogla postane vsrajati v tekmovanju na domačem in svetovnem trgu. — Poročevalec Povše.

W Ljubljani, 14. septembra.

Mladočehi in grof Badeni. „Narodni Listy“ pišejo: Grof Badeni se mora končno vendar odločiti, da se razjasni, kako stališče zavzema napram našemu narodu in v kakšnem razmerju smo sami napram njemu. S polovičarstvom se nikakor ne moremo zadovoljiti. Jeden naših voditeljev, dr. Pacak, je izrečno izjavil, da mora vlada, ako hoče res govoriti z nami glede avtonomije in enakopravnosti, storiti to v polni in celi meri, ne pa, kakor je to storila doslej, potem jezikovnih naredb. Te so bile izvršene samo v teoriji, ne pa v praksi. Dokler se jezikovne neredbe popolnoma ne izvrše, se ne more odločiti noben češki poslanec, da bi stopil pod vladino zastavo. Jasnosti treba pred vsem mej češkim narodom in mej odločujočimi krogi, šele potem se more položiti temel nadaljnemu razmerju. Za gole obljube pa ne damo ničesar, kajti dejanj bočemo, jasnih in poštenih pogodb radi alijanse, s katero nas naveže na se sedanja vlada. Naše zahteve pa ne smejo ostati le na popirju, nego se morajo izvršiti v praksi. V tem ne morejo zavirati vlade niti Nemci niti Madjari, kajti časi Andrassyja in Bismarcka so minuli.

Kako se uduši obstrukcija? „Montagsblatt“ poroča, da predloži podkomite parlamentarne komisije te dni svoj elaborat glede izprememb pravilnika. Predlagane izpremembe se tičejo odprave 10 minutnih odmorov, odprave imenskega glasovanja o formalnih predlogih in razširitve disciplinarnega prava zborničnega predsednika. Ako se stranke večine izrečejo za ta elaborat, pride kot samostojen predlog takoj po volitvi prezidija v zbornici na razpravo.

Nemčija. Z narodno-liberalne strani trdijo, da je že določen čas, kdaj odstopi kancelar knez Hohenlohe, a zajedno, da je že določeno, kdo bo njegov naslednik. Naslednik Hohenlohea ne bo bajt niti Muel niti kak Bülow, nego knez Herman pl. Hatzfeldt-Trachenberg, ki je katoličan in šela 49 let star. Muel bi potem opravljal notranja, Bülow zunanja dela, Hatzfeldt pa bi prevzel kancelarstvo.

Reforme na Filipinah. Španska vlada se je ustrašila nevarnosti, ki preti njenim kolonijem ter je izdala za filipinsko otočje nekatere reforme, s katerimi se podaja otokom nekoliko več samouprave. Vendar so te reforme preničevne, da bi zadovoljile ustaše. Odločiti se bo morala vlada za korenite premembe, sicer bukne i na Filipinah prav toli opasen požar kakor razsaja na Kubi.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 14. septembra.

— (Vseslovenski shod) Že sinoči je bila Ljubljana lepo okrašena z zastavami, danes pa je razmeroma le malo biš, raz katerih bi ne vihrale zastave. Pred „Narodnim domom“, kjer se je vršilo zborovanje, ki je trajalo od 9. ure zjutraj do 3. ure popoldne, sta postavljeni dve, z zelenjem, grbi in zastavami okrašeni piramidi. Zaupniki prišli so deloma že včeraj, tako popoldne nad 160 Korošcev, mej katerimi je lepo število kmetov, in deputacija hrvatskih opozicijskih poslancev, sestojéča iz gg. barona Rukavine, Davida Starčevića, dr. Ružiča, dr. Banjavčiča in dr. Potočnjaka, deloma danes. Na kolodvoru je zaupnike vzprejel pripravljani odbor. Sinoči je bil v Sokolovi dvorani prijateljski sestanek, pri katerem je pelo društvo „Slavec“ ter želo viharnega priznanja in zaslužene pohvale. Zborovanje se je vršilo točno po določenem vzporedju. Ker radi nedostajanja prostora nismo mogli že danes priobčiti celega poročila, prijavi smo samo prvi del, do go-

vorov naznanjenih poročevalcev. Nasvetovane resolucije, katere prijavljamo v polnem obsegu, so bile vzprejete z velikim navdušenjem. Ob 5. uri se je začel banket v veliki dvorani „Narodnega doma“.

— (Imenovanja.) V včerajšnjem našem poročilu je pomotoma izostalo, da je okrajni sodnik v Hirski Bistrici g. Kovač imenovan deželnosodnim svetnikom. Gosp. Kovač je to imenovanje lahko tudi v zadoščenje za prejšnje krivične napade, katerim je bil izpostavljen. — Radi nedostajanja prostora priobčimo imenovanja v pravosodju na Štajerskem, Koroškem in Primorskem tekom tedna.

— (Komerski slovenski literatov, umetnikov in knjigotržcev.) ki se je vršil sinoči v elegantnih prostorih zgornje kavarne „Narodnega doma“, se je obnesel v vsakem obziru jako povoljno. Udeležba je bila skoraj nepričakovano velika. S Koroškega, Štajerskega, Goriškega in Kranjskega so došli zastopniki domače literature, domačega slikarstva in kiparstva, domače glasbe in našega knjištva. Komersa se je udeležilo tudi nekaj dam. Po pozdravu urednika „Lj. Zvona“ je bil izvoljen predsednikom komersa profesor S. Rutar. V obširnem in temeljitem govoru je podal profesor V. Bežek one točke, radi katerih naj bi se vršil drugo leto kongres in o katerih naj bi se po referatih izvoljenega kongresnega odseka debatiralo in sklepalo. Po tem govoru so se oglasili še mnogi navdušeni govorniki — omenimo naj le gg. dr. A. Medveda, notarja A. Hudovernika, dekana Vesela, učitelja Kosija, župnika Berceta, Fr. Govekarja, A. Zagorjana in mnoge druge — ki so podajali veliko praktičnih izsledov, podpirajočih umestnost in korist kongresa. Pri volitvah v odbor za prireditev kongresa so bili z vslikom izvoljeni sledeči gospodje: A. Bartel, Jos. Čerin, Jak. Dimnik, A. Funtek, Al. Gangl, Evg. Gangl, Fr. Govekar, M. Hubad, V. Holz, dr. Lampe, Fr. Levec, R. Perušek, Al. Šubic, dr. Iv. Tavčar, A. Trstenjak, Mil. Zarnik in dr. Zbašnjak. Vsi ti so voljeni za centralni komite v Ljubljani. Zunanji odborniki pa so bili voljeni: gg. A. Aškerc, V. Bežek, Andr. Gabršček, Fr. Goestl, Drag. Hribar, A. Koblar, A. Kosi, dr. Gr. Krek, Ant. Medved, dr. Medved, Mária Nadlišek, dr. M. Murko, prof. L. Pintar, J. N. Resman, Rozman („Mir“) prof. Seidl, L. Svetec, prof. Jos. Stritar, dr. Smonič, prof. Jos. Starč, Schwendtner, Vrhovnik in Vesel. Predsednikom kongresnega odbora pa je bil izvoljen prof. Simon Rutar. Došlo je več brzojavnih in pismenih pozdravov, ki so bili sprejeti z navdušenjem.

— (Dirke in kolesarske slavnosti.) Ni je skoraj kolesarske dirke ali slavnosti na Hrvatskem, da bi ne bili zastopani slovenski kolesarji. Prvi hrvatski kolesarski klub priredil je letos celo vrsto dirk na svojem dirkališču in pri vsaki dirki je so-sebno klub slovenskih biciklistov „Ljubljana“ v večjem številu zastopan. Slovenski kolesarji, nastopajoči kot dirkači, rešili so pri vsaki dirki čast slovenskih dirkačev. Pri najzadaji narodni dirki, katero je priredil 5. t. m. hrvatski kolesarski klub „Sokol“, nastopil je gosp. Gorjanc član kluba slovenskih biciklistov „Ljubljana“ kot dirkač. Pri dirki z ugodnostmi kosal se je z različnimi slovenskimi dirkači iz Ogerske in različnih avstrijskih dežel ter je prišel prvi na cilj. Hrvatsje, slovenskim kolesarjem v obče jako naklonjeni, delali so mu za to izborna tekmovalje cele ovacije, odbor pa mu je, ker kot amater ne sme sprejeti denarja, objubil poslati častni znak in primerno darilo. Pri dirki na tandemih priboril si je g. Gorjanc tretje darilo. Klub slovenskih biciklistov „Ljubljana“ in zvezo slovenskih kolesarjev zastopala je pri tej dirki večja deputacija pod vodstvom zveznega predsednika g. dr. Kušarja. Ptujec, opazujoč, zagrebške dirke in gledalce pri dirkah, se ne more načuditi, kako se vse zanima za dirko in posamezne dirkače. Po 10 do 15 let stari fantiči, imajoč vspreddirke v roki, skrbno poprašujejo od kod in kateri dirkači startajo, kateri je prvi, drugi, tretji itd. in vse mora biti v vspreddirke podčrtano, prečrtano in po vsaki točki tudi čas vožnje zabeležen. Med dirko se seveda oko ne gane od dirkačev. Nič manj kot mladina zanima se tudi doraslo moštvo in ženstvo za dirko. Tu vidiš kako gledalec, slovenec na ograji pritiska s komolcem ob ograjo, kakor bi hotel s tem pomagati svojemu privržencu pred konkurenta, tam zopet damo, ki po taktu kima z glavo, kot bi hoteli dajati dirkačem takt za vožnjo. Vzklici: pritiski N.!, živio N.!, dobro! pri tej napetosti ne izostajajo. Zvonec zapoje... še par pritiskov... dirka je končana in globoki vzdih blažilno prekine napetost pozornega gledalca do prihodnje točke. Radovedni smo ali bo tudi v Ljubljani pri prvi dirki na ljubljanskem dirkališču toliko zanimanja za dirko? — Upamo, da, kajti dovolj svedoči že to, da so si narodne dame omislile krasno darilo, katero podarijo prvaku kluba slovenskih biciklistov „Ljubljana“; zastop stolnega mesta Ljubljane pa podari, kakor čujemo iz zanesljivih virov, krasno izdelan lavorov venec s primernim napisom najboljšemu dirkaču pri jubilejski točki. Hvalevredna je tudi misel, katero so izprožile nekatere narodne gospice, da bodo pri slavnostnem sprevedu kolesarje s cvetjem obsipale, kar

je tem lepše, ker bodo pri sprevedu nastopila tudi zunanja slovenska kolesarska društva, hrvatski in češki gostje. Želeti je le, da bi narodno občinstvo pokazalo svoje zanimanje tudi pri dirki in z obilno vdeležbo olajšalo pokritje stroškov za slavnost in zgradbo dirkališča.

— (Klub slovenskih biciklistov „Ljubljana“) ima jutri, t. j. v četrtek dne 16. t. m., ob 8. uri zvečer v spodnji kavarni „Na rodnega doma“ sestanek v svrhu določitve, kako se imajo posamezna kolesa okrasiti za slavnostni spreved. Vsak izmed gospodov članov se nujno pozivlja, da tega shoda ne zamudi. Tudi naj vsakdo javi, s katerimi cvetlicami (z ozirom na barvo in vrsto) želi imeti okrašeno kolo. Na te želje se bode po močnosti oziralo. Gospodje pa, kateri si hočejo kolo sami okrasiti, prosijo se uljudno, da izvolijo z ozirom na aranževanje vsega spreveda najkasneje do dne 17. t. m. opoldne naznaniti gosp. Al Šubicu akad. slikarju, Križevniške ulice št. 5, kako si mislijo kolo okrasiti. Sicer bi se dotičnim gospodom ne moglo dovoliti sodelovanja. — Slednjeje se pozivljajo vsi člani kluba, kateri si mislijo dati kolo okrasiti od dekoracijskega odseka, da postavijo svoje kolo najkasneje do dne 18. t. m. opoldne v „Narodni dom“ v svrhu okrasitve.

— (Slavjanskega koncert) je včeraj privabil precejšnjo število ljubiteljev slovanske glasbe v gledališče. Vender bi bil obisk lahko še mnogo boljši, ako pomislimo, da je baš včeraj bivalo v Ljubljani mnogo slovenskih in slovanskih gostov, ki pa večinoma morda niti vedeli niso za koncert, za kateri se sploh ni delala skoro nikakva reklama. Ker je čarobnik Thorn imel gledališče že najeto za več večerov, se je Slavjanskega družba morala z njim združiti in koncert skupno prirediti. G. Thorna vvod je bil z ozirom na to očitno predolg, trajal je od 8—10. ure in pri tem še ni podal dosti novega. Interes občinstva je bil včeraj obrojen poglavito na pevski del, v katerem smo se zopet naslajali nad harmonijami ruskih in družih slovanskih pesmi. Zbor sicer ni tako mnogobrojen, kakor je bil pri prvih nastopih, tudi prekrasno fino nuančiranje je semtertja že malo obledelo, vender pa je zbor še vedno jako zanimiva prikazen na polju slovanske glasbe, in je glasno odobravanje občinstva kazalo najboljše, da so mu prav dobro ugajale vse točke bogate vzporeda, ki se je v dveh oddelkih razvijal prav točno in brez mučnih preledkov. Odlikovala se je kot solistinja mična hčerka Slavjanskega, gdca. Margareta, ki je z nežnim svojim glasom prav lepo pela več narodnih ruskih pesmi. Poseben vtis je naredil tudi ta pot krasno končajoči se, v ppp. se izgublajoči zbor „Ej uchnem“. Mej koncertnima oddelkoma sta se producirala kitajska perionika in vzbujala mnogo smeha. Nadaljnja dva koncerta bodeta brez dvoma še boljše obiskana, kakor včerajšnji, in opozarjamo posebno še tukaj bivajoče slovenske in slovanske goste na ta redki glasbeni užitek. Danes ali jutri poje gdca. M. Slavljanska nekaj slovenskih pesni. Začetek ob 8. uri.

— (Na semenj) 13. septembra je bilo prignanih 910 konj in volov, 355 krav 62 telet, skupaj 1327 glav. Najbolj živahna je bila kupčija z žrebeti, a tudi voli za rejo so se dobro prodajali, ker je bil prišel žid z Morave in jih je precej na kupil in dobro plačal; z drugo živino bila je pa kupčija srednja.

— (Nenadoma umrl.) V Domžalah delujoči zidar Matevž Krušnik je dne 10. t. m. padel z družega nadstropja na neki tram, na katerem se je povse lahko na nosu poškedoval. Šel je v sobo in tam pol ure pozneje nenadoma umrl.

— (Ujeti cigani.) Zaradi raznih tatvin zasledovani 38letni cigani Alojzij Majer in ciganka 16letna Rozalija Majer in 25letna Terezija Breščak so bili te dni v Kamniku prijeti in izročeni sodišču. Družba je imela pri sebi mnogo ukradenih efektov, precej denarja in nekaj orožja.

— (Uboj.) V Knapovem na Gorenjskem so našli 5 t. m. blapca Dolenca Franca na cesti ubi tega Kot sumnega storilca uboja so zaprli zidarja Berganta Matevža iz Sp. Luž. Uzrok uboja je bila ljubosumnost. Bergant ni hotel pobiti Dolenca, nego nekoga družega fanta. V temi pa je pomotoma zadel nepravca.

— (Radi peresa) sta se stepla 5. t. m. zvečer kmetska fanta, Podjed Franc in Blažun Josip iz Olševka. Blažun je sunil Podjeda z nožem v tretuh ter mu ga razparal tako, da mu je izstopilo drobje. Hudodelec je pobegnil in doslej ga še niso dobili.

— (Tatvina) Ponoči mej 4. in 5. t. m. ulomili so neznan tatovi v hišo posestnika Ferdana v Ruhtni vasi pri Beli cerkvi ter odnesli razne stvari v vrednosti 60 gld.

* (Krutost madjarskih orožnikov.) Pekarski pomočnik Braun v Szomlaku je bil na sumu, da je ukradel 630 gld. Dva orožnika sta poiskala Brauna, ga začela izpraševati ter ga, ker je bil pomočnik nedolžen, od krvi pretepla. Nato sta mu posula rane s soljo, ga zvezala, da se ni mogel ganiti ter mu nista dala več ur vode. Pomočnik je nato priznal, da je kradel, dasi je bil v resnici nedolžen.

* (Kraljica Margarita — polkovnica.) Prigodom poseta italijanskega kralja in kraljice v Hamburgu je imenoval nemški cesar italijansko kraljico polkovnico 11. lovskega polka. Pri defileju koračila je kraljica Margarita roko v roki z Viljemom II. pred polkom ter bila navdušeno pozdravljena. Zivela ženska emancipacija!

Književnost.

— „Popotnik“. 17. številka ima nasledajo vsebino: I O Ebenbohovem šolskem predlogu. (Dag. Čašnik.) — II Šolski muzej slovenskega in istrorhovskega učitelstva v Ljubljani. (Jak. Dimnik.) — III. Nekaj iz prirodopisa (V. Palko.) — Slovtvo. (Novosti.) — V. Društveni vestnik. — VI. Listek. „2“ (Namizni govor pri letošnjem banketu „Zaveza“.) — VII. Dopisi in razne vesti. — VIII. Natečaji. — „Slovenka“ pričaša sledečo vsebino: Mračni sa . . . (Vida) — Ko znale bi . . . (Stučajnost.) — Prva sreča (ruski spisala Krestovska. poslovni Pahar.) — Iz dr. Dežmanovih spisov (Márica.) — Zapuščena (Kristina). — Gospodar in pes (Márica II.) — Čestitim sotrudnicam v prvdarek (Branko.) — Kako se najna ljubezen je začela (Márica II.) — Noč (Kristina). — Galerija ženskih slik (Krnoselski). — Kojiževnost in druge razne vesti. — „Slov.“ toplo priporočamo.

— Zbirka domačih zdravil, kakor jih rabi slovenski narod. S poljudnim opisom človeškega telesa — Tretji pomnoženi natis. — V Celju, 1897. Zbral, tiskal in založil Dragotin Hribar. Cena knjigi 50 kr., s poštnino 55 kr. Na 110 straneh je zbral Drag. Hribar najboljše domača zdravila ter obrazložil porabo v umljivi obliki. Knjigo sta potrdila in pregledala dva izborna slovenska zdravnik.

Brzjavke.

Dunaj 14. septembra. Grof Badeni se je danes vrnil, na kar so se začela takoj pogajanja mej kabinetom in desnico, ki so dospela v kritičen, odločiven stadij.

Dunaj 14. septembra. Poročila časopisov o sredstvih, s katerimi se uniči obstrukcija, so deloma nepopolna, deloma napačna. Elaborat za izpremembe pravilnika je izgotovljen. Referentom je določen drž. posl. dr. Stransky.

Dunaj 14. septembra. Iz zunanjega avstrijskega ministerstva se poroča, da je sklenitev grško turškega miru pred pragom. Anglija in Nemčija sta se izjediniili ter se pridružili drugim velevlastim, grška poslaniška zbornica pa sprejme predlog radi kontrole grških dohodkov. Turki zapusté Tesalijo.

Dunaj 14. septembra. Večerni listi poročajo, da je tukajšnji okrajni šolski svet odpuštil pet učiteljev, ker so bili bajé somišlje niki socijalistov.

Pariz 14. septembra. Poslanec Gessmann je tu opasno obolet za vnetjem pluč.

Narodno-gospodarske stvari.

— Državne železnice Na progi Krems münster St. ft. Unterrohr se je zopet začel splošni promet dne 29. avgusta. V okrožju linškega ravnateljstva sta progi Aussee-Obertraun in Lambach-Stad Paura še zaprti za ves promet, progi Mauerkirchen Braunau, Braunau Minning za promet s tovarninami. Popotniki merajo na slednje imenovanih progah prestopati. Brzoprtljajne pošiljatve, težke kvečjemu 100 kg, se sprejemajo in se pošiljajo iz Braunaua in v Braunau na progi Minning Braunau.

Odgovor na „Poslano“.*

Gospodu Ivanu Flajniku, krojaču ter odborniku obrtne zadruga za sodnijski okraj Črnomelj na Vinici.

Na vaše poslano v 201. števil. „Slov. Naroda“ z dne 3. septembra t. l. Vam odgovorjam sledeče:

Dne 7. avgusta zvečer dobilo je društvo razne potrebne tiskovine. Ker je bil že skrajni čas, da društvo začne delovati, sklical sem dne 8. avgusta sejo, kot posvetovanje o društvenem poslovanju. Vas takrat ni bilo mogoče tako hitro o tem obvestiti. Povedal sem Vam kmalu na to vse ustmeno, in bili ste s sklenjenim zadovoljni. Potem, po preteku nekoliko dni, iskali ste tem potom zadoščenja. Uverite se, da bodete sedaj gotovo vedno povabljeni, pač Vas pa še opozarjam na § 17. društvenih pravil. To zadostuje.

Da je to resnič. pričajo lastnoročni podpisi vseh, pri prvem posvetovanju navzočih odbornikov. (1394)

Zadruga obrtnikov črnomaljskega sodnega okraja v Črnomlju

dne 10. septembra 1897.

Davorin Frančič l. r. načelnik.

Franjo Lozar l. r., namestnik, Martin Malnerič l. r., Josip Schweiger l. r., Vinko Leitgeb l. r., Janko Fugina l. r., Janez Čagran l. r., Alojzij Fabjan l. r., Stefan Kožar l. r.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m.

September	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm. v 24 urah
13.	9. zvečer	740,9	15,3	sl. jvzh.	dež	
14.	7. zjutraj	741,0	14,1	sr. svzh.	oblačno	4,3
	2. popol.	741,3	16,4	sl. svzh.	oblačno	

Srednja večerajšnja temperatura 15,2°, v soglasju z normalom.

Dunajska borza

dne 14. septembra 1897.

Ikupni državni dolg v notah	102	gld. 10	kr.
Ikupni državni dolg v srebru	102	05	„
Avstrijska zlata renta	124	70	„
Avstrijska kronska renta 4%	101	80	„
Ogerska zlata renta 4%	122	30	„
Ogerska kronska renta 4%	99	65	„
Avstro-ogerske bančne delnice	948	—	„
Kreditne delnice	362	10	„
London vista	119	75	„
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	70	„
10 mark	11	74	„
10 frankov	9	52 1/2	„
Italijanski bankovci	45	15	„
1 kr. cekini	5	64	„

Ces. kr. avstrijske državne železnice

Izvod iz voznega reda

veljavnega od 1. junija 1897.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.) (962-209)
Praga čez Trbiž.

Ob 12. uri 5 min. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čes. Selsthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob Jeseru, Inomost, Bregenc, Gurth, Genevo, Paris, čes. Klein-Reifling v Steyr, Linz, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 min. s jutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čes. Selsthal v Solnograd, čes. Klein-Reifling v Steyr, Linz, Budejovice, Pilsen, Marijine var, Heb, Francove var, Karlove var, Prago, Lipsko. — Ob 11. uri 50 min. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selsthal, Dunaj. — Ob 4. uri 3 min. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno čes. Selsthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob Jeseru, Inomost, Bregenc, Gurth, Genevo, Paris; čes. Klein-Reifling v Steyr, Linz, Budejovice, Pilsen, Marijine var, Heb, Francove var, Karlove var, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Ob 5. uri 39 min. popoldne osonni vlak v Lesce-Bled, (le ob nedeljah in praznikih.) — Ob 7. uri 46 min. svečer osonni vlak v Lesce-Bled.

Praga v Novo mesto in v Kočevje:

Ob 6. uri 15 min. s jutraj mešani vlak. — Ob 12. uri 55 min. popoldne mešani vlak. — Ob 8. uri 30 min. svečer mešani vlak.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

Praga iz Trbiža.

Ob 5. uri 52 min. s jutraj osonni vlak s Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Gmundena, Ischla, Aussee, Parisa, Genevo, Gurth, Bregenc, Inomosta, Zella ob Jeseru, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 7. uri 55 min. s jutraj osonni vlak iz Lesce, Bleda. — Ob 11. uri 20 min. dopoldne osonni vlak s Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Parisa, Genevo, Gurth, Bregenc, Inomosta, Zella ob Jeseru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Linca, Pontabla. — Ob 4. uri 67 min. popoldne osonni vlak s Dunaja, Ljubna, Selsthal, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 9. uri 6 min. svečer osonni vlak s Dunaja via Amstetten in Ljubno, iz Lipskega, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejovic, Linca, Steyra, Solnograda, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Ob 10. uri 25 min. svečer osonni vlak iz Lesce-Bleda (le ob nedeljah in praznikih.)

Praga iz Novega mesta in iz Kočevja.

Ob 8. uri 19 min. s jutraj mešani vlak. — Ob 2. uri 33 min. popoldne mešani vlak. — Ob 8. uri 30 min. svečer mešani vlak.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.) v Kamnik.

Ob 7. uri 23 min. s jutraj, ob 2. uri 5 min. popoldne, ob 6. uri 50 min. svečer, ob 10. uri 25 min. svečer. (Poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih.)

Prihod v Ljubljano (drž. kol.) iz Kamnika.

Ob 6. uri 56 min. s jutraj, ob 11. uri 8 min. dopoldne, ob 6. uri 30 min. svečer, ob 9. uri 55 min. svečer. (Poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih.)

Jedino pristen BALZAM

(Tinctura balsamica) iz angelja varuha lekarnar in tovarne farmacevtičnih izdelkov

A. Thierry v Pregradi pri Rogatcu-Slatini.

Za varstvo občinstva proti vsem ponarejanjem brez vrednosti imam odslej to oblastveno registrovano varstveno znamko.

Po zdravstvenem oblastvu prekušeno in ocenjeno. Najstarejše, najreelnejše in najcenejše ljudsko domače zdravilo, tolažeče prsne in pljučne boli, krč v želodcu itd. za notranjo in vnanjo vporabo.

V znak pristnosti je vsaka stekleničica zaprta s srebrnim tobolem, v katerem je vtisnjena moja firma: „Adolf Thierry, lekarnar pri angelju varuhu“. Vsak balzam, ki nima gori stoječe zelene tiskane varstvene znamke, naj se zavrne kot tim manj vredno čim cenejše ponarejenje. Pazi naj se torej vedno na zeleno varstveno znamko zgoraj stoječo! Ponarejalci in posnemovalci mojega jedino pristnega balzama, kakor tudi prodajalci brezvrednostnih ponarejenih, občinstvo slepečih družih balzamskih znamk, se bodo na podlagi zakona za varstvo znamk strogo sodno preganjali in kaznovali. Kjer ni nobene zaloge mojega balzama, naj se naroča naravnost in adresuje: Angelja varuha lekarnar (Schutzengel-Apotheke) A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatcu-Slatini. Cena franko za vsako poštno postajo na Avstro-Ogerskem je za 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 K, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 K 60 vin. Manj nego 12 malih ali 6 dvojnih steklenic se ne pošlja. Razpošilja se samo proti poprejšnjemu nakazilu ali povzetju zneska. (837—15)

Pazi naj se vedno natanko na gornjo zeleno varstveno znamko, katero mora imeti v znak pristnosti vsaka steklenica.

Adolf Thierry, lekarnar v Pregradi pri Rogatcu-Slatini.

Matevž Kemperle

rodar v Podbrezju pri Podnartu na Gorenjskem
prevzema vsake vrste dela, spadajoča v njegovo stroko,
izdeluje nove posode ter popravlja stare. Posebno
se priporoča tovarnam. Dobro, suho blago. Za solidno
in trpežno delo se jamči. (1347-3)

Landavec in 3 konji

so na prodaj.

Poizvé se: Bavarski dvor, Dnnajska cesta,
od 8. do 10. ure dopoldne. (1390)

Strojarskega pomočnika

vzprejme takoj v službo (1398-1)
Matevž Završnik v Cerknici,

Mlad, dobro izurjen

trgovski pomočnik
blagajničarica ali prodajalka

in
učeneo

se iščejo za trgovino z mešanim blagom. — Kje?
pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. (1382-1)

Velika množina frišnih in izvrstnih brinovih jagod

se dobi na prodaj po nizki ceni pri g.

J. Koren-u (1395-1)

v Ljubljani, na Sv. Petra nasipu šte. 37.

Soba

odda se stalnemu gospodu. Pripravna je tudi za
dijake. Na željo se dobi tudi vsa hrana. (1397-1)
Naslov v upravništvu „Slovenskega Naroda“.

Preselitev trgovine.

S tem javljam spoštovanim p. n. odjemalcem, da sem se
s svojo

trgovino suknenega, platnenega

in modnega blaga

in konfekcij za gospe

preselil

→ v Špitalske ulice št. 7 ←

in da sem svojo zalogo s povsem novim blagom najbogateje
popolnil. (1314-4)

Priporočujoč se najbolje za mnogobrojno udeležbo, beležim
z velespoštovanjem

„Pri
Tončku“. Anton Schuster „Pri
Tončku“.

Otvoritev!

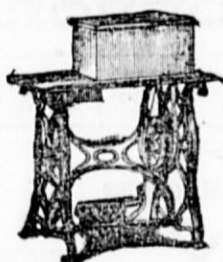

Fr. Čuden.

Največja zaloga vsakovrstnih
ur in dragocenosti in srebrnega
namiznega orodja. Trgovina z
biciklji in šivalnimi stroji in
muzikalnimi avtomati.

Dovoljujem si slavnemu ob-
činstvu naznaniti, da sem z dnem

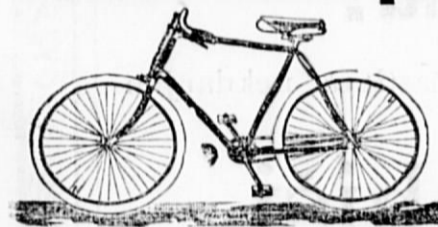
11. septembrom na sv. Petra cesti v novi Mayerjevi hiši
pri frančiškanski cerkvi (1372-1)

veliko novo prodajalnico otvoril

in tudi prodajalna na Mestnem trgu
nasproti rotovža ostane.

Zahvaljujem se, za obilni dosedajni
obisk in se še zanaprej priporočam in va-
bim, ker bodem zamogel še bolj postreči
in to po najnižjih tovarniških cenah.

Fran Čuden

urar v Ljubljani nasproti frančiškanske cerkve.

☞ Za vsa popravila jamčim! Ceniki tudi po pošti zastoj. ☜

Knjigarna

KLEINMAYR & BAMBERG

v Ljubljani

Kongresni trg št. 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učnih zavodih uvedenih

šolskih knjig

v najnovjših izdajah, broširane in v močnem vezu,
po najnižjih cenah. (1391-1)

Katalogi o uvedenih učnih knjigah dobé se zastoj

Naznanilo.

Najinim cenjenim p. n. odjemalcem v Ljubljani in okolici
v blagohotno vednost, da sva dosedanje prodajalniške prostore
znatno razširila. Od sedaj nadalje nahaja se oddelek za go-
spode v dosedanjih prilličnih prostorih, oddelek za dame pa v
I. nadstropji, kjer se je na novo priredil

damski salon,

v kateri je dohod iz spodnjih prostorov, in v katerem je od-
delek za deklce in otroke ločen.

Vse za prihodnjo jesensko in zimsko dobo v zalogi se na-
hajajoče obleke za gospode in dečke, površniki, haveloki, menči-
kofi, in otroške oblačila so iz najtrajnejšega tu- in inozemskega
sukna po najnovjšem dunajskem kroju napravljene. Vsakej
obleki je za poznejše poprave pridejanih nekaj odrezkov.

V damski konfekciji so najnovjši pariški, berlinski in
dunajski modeli za jopice, ogrinjala, pelerine in capes v največji
izberi in po različnih cenah v zalogi. Istotako v otročji in deklški
konfekciji najnovjše.

Omenjajoč še, da z nama pri istej dobroti blaga ne more
v ceni nihče tekmovati, rabiva najudaneje p. n. občinstvo, naj
si ogleda naše podjetje, ne zahtevajoč, da kaj kupi ter se pri-
poročava z odličnim spoštovanjem (1375-2)

Sričar & Mejač

Ljubljana, Frešernove (Slonove) ulice št. 9.

Št. 9818.

Razglas.

(1399-1)

Zaradi oddaje brez odkupa zemljišč na 11.459 gld. 39 kr. proračunjene zgradbe

4272 m dolge deželne ceste Gomila-Štamperk

v cestnem okraju trebanjskem se razpisuje ponudbena razprava na dan

27. septembra 1897.

To delo se bo oddalo počez ter je s 5% vadijem zgornje svote oprem-
ljene, s 50 kr. kolekovane ponudbe podati najkasneje do 12. ure opoldne
zgoraj določenega dneva podpisnemu deželnemu odboru.

Ako se ponudba sprejme, bo vadij popolniti na 10% zdražnine, položi
se pa vadij lahko tudi pri deželni blagajnici; v poslednjem slučaju je po-
nudbi priložiti položnico.

Dotični načrti, proračun stroškov, splošni in nadrobni pogoji so na
videz razgrnjeni pri načelniku okrajno-cestnega odbora trebanjskega, gosp.
Juliju Treo, graščaku v Malivasi pri Trebnjem.

Ponudnik mora v svoji ponudbi izrecno izjaviti, da je načrte, proračun
stroškov, splošne in nadrobne pogoje natančno pregledal in da se tem do-
ločilom, ako delo izdraži, brez pridržka podvrže ter zaveže, zgradbo natančno
po teh določitih za ponudeno svoto izvršiti. Ponudnik podpiše ponudbo s
svojim imenom in priimkom ter pristavi svoj poklic in svoje bivališče.

Ponudeno ceno je zapisati s številkami in s črkami.

Razsojo in izbor mej došlimi ponudbami si dež. odbor pridržuje brezpogojno.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 12. septembra 1897.

Ivan Kordik

Prešernove ulice (poprej Slonove ulice) št. 10-14

priporoča po najnižji ceni svojo dobro uravnano zalogo

igrač in drobnine, raznega blaga
za sedlarje in čevljarje.

V zalogi ima tudi nože, vilice in žlice iz alpake in
alpaka-srebra, za katerih trpežnost se jamči 10 let.

☞ Trgovcem in krošnjarjem znižane cene. ☜

Unanja naročila se točno in takoj izvršujejo.

Velespoštovanjem

(1376-2)

Ivan Kordik.

Tschinkel-nov kavni zdrob

je najboljši, najkrepkejši in zato tudi najcenejši dodatek k bobovi kavi.

☛ Dobi se v vsaki specerijski trgovini. ☚

(1371-3)

Vzprejemem takoj

sollicitatorja

ki je vešč v vseh odvetniških manipulacijskih poslih.

(1392-1) Dr. Fr. Tekavčič, odvetnik.

Za 1 dijaka 16 gl. na mesec:

lepo, svitlo stanovanje v najlepši legi, dobra domača hrana, perilo ter prosta raba glasovirja; po dogovoru tudi lastna soba.

Več iz prijaznosti na pošti na Starem trgu št. 17 v Trdinovi hiši. (1385-2)

Rojena francozinja

želi poučevati v tem jeziku.

Natančneje se izve v knjigotržnici gospoda M. Fischerja v Ljubljani. (1396-1)

Šolske vesti!

Uljudno priporočam svojo (1368-3)

zalogo šolskih potrebščin.

Papir, črnilo, svinčnike itd. najboljše vrste. — Bogato zalogo pisank in izvrstnega papirja.

Zapisnike, pisanke itd. vežem po naročilu v vsaki množini in ceno.

Ivan Bonač

v Ljubljani, Šelenburgove ulice.

Kje je dobro in zdravo stanovanje za (1381-3)

dva dijaka

pove iz prijaznosti upravištvo „Slov. Naroda.“

„Glasbena Matica“ v Ljubljani.

Naznanilo

o XVI. šolskem letu 1897/98.

Vpisovanje v šolo „Glasbene Matice“ se vrši dne 16., 17., 18. in 19. septembra dopoldne od 10.—12. ure v prostorih društvene šole

v Vegovi ulici.

Poučevanje se prične v ponedeljek, dne 20. septembra.

Učni predmeti:

Splošna glasbena teorija, zborovo petje. (dekliški, deški in dijaški moški zbor), pouk je brezplačen.

Harmonija, kontrapunkt, solopetje, glasovir, gosli čelo.

Učnine se plača za pouk v dveh tedenskih urah od predmeta 1 gl. 50 kr. na mesec.

Vpisnine se plača za vsacega gojenca 1 gl.

Stariši gojencev morajo biti društveniki „Glasbene Matice“; če niso še društveniki, plačajo pri vpisu gojenca 2 gl. letne društvenine.

(1345-3)

ODBOR.

Ed. Mahr

dovoljuje si s tem častitemu p. n. občinstvu najuljudneje naznanjati, da je svojo

trgovino parfumov, toaletnih in pisalnih potrebščin

s 15. septembrom t. l. zopet otvoril

v Židovski ulici, Gerliczyjeva hiša, št. 4 ter prosi udano za blagovoljni obisk. (1393-1)

V najem se daje, oziroma tudi prodaja s 1. januarjem 1898 v nekem mestu na Gorenjskem dobro obstoječa

trgovina specerijskega blaga, vina in žganja

na drobno in debelo. — Natančnejši pogoji se izvedó v upravištvo „Slovenskega Naroda“. (1339-4)

I. kartonažna fabrikacija

na Slovenskem. (1369-3)

Priporočam se vsem p. n. gg. fabrikantom, trgovcem, obrtnikom itd., kateri potrebujejo

kartonažo (škatlje)

za eksport in za domačo rabo.

☛ Izdelujem s stroji po fabriški ceni. ☚

Ivan Bonač

knjigovez v Ljubljani, Šelenburgove ulice.

Kavarna Valvazor!

Kavarna Valvazor je zopet otvorjena!

Čast mi je slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, sosebno pa svojim častitim nekdanjim obiskovalcem najudaneje naznanjati, da sem

v novozgrajeni Mayr-jevi hiši

Sv. Petra cesta št. 2

zopet otvoril nekdanj tako priljubljeno

kavarno Valvazor.

Novi z največjo udobnostjo opremljeni prostori z najlepšim razgledom na Ljubljano in drevored ob nje obrežji.

Visok zračen lokal!

Časopisi, politični in ilustrovani, v različnih jezikih so vedno na razpolago. Dobre pijače in točna postrežba zagotovljena.

Iskreno zahvaljujoč vse svoje častite nekdanje obiskovalce kavarne Valvazor v Špitalskih ulicah, vabim sedaj iste, kakor tudi drugo slavno občinstvo v Ljubljani in na deželi, naj me blagovoli i nadalje obiskovati v novi moji kavarni.

V nadi, da me niso pozabili in da mi zopet izkažejo čast obiska, beležim

z najodličnejšim spoštovanjem udani

Andrej Stuppan

lastnik kavarne Valvazor.

(1389-1)